

УДК 378

*Оксана Усок, аспірант кафедри технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*

СТРУКТУРА ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті висвітлено структурні компоненти проектної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в умовах професійної підготовки. Проаналізовано науково-педагогічну літературу, яка розкриває різнобічність охоплення багатьох питань, які стосуються організації проектної діяльності, і безперечно її теоретичну і практичну значущість. Розкрито сутність ключових понять дослідження “компетентність”, “проектна діяльність”, “проектна компетентність”. Обґрунтовано структурні компоненти проектної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання, серед яких: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний. Кожен із них докладно розглянуто, визначено їх роль, зміст і значення. Розписано елементи кожного із структурних компонентів проектної компетентності.

Ключові слова: проектна компетентність, майбутній педагог професійного навчання, компоненти проектної компетентності.

Лит. 9.

*Oksana Usok, Postgraduate Student of the Technological and Vocational Education Department
Hlukhiv Oleksander Dovzhenko National Pedagogical University*

THE STRUCTURE OF PROJECT COMPETENCE OF FUTURE PEDAGOGES' PROFESSIONAL TRAINING

The article deals with the structural components of the design competence of future teachers' professional training in terms of professional training. The scientific-pedagogical literature was analyzed, which reveals a wide variety of describing many issues related to the organizing project activity and its indisputable theoretical and practical significance.

The meaning of the research key concepts “competence”, “project activity”, “project competence” is revealed. We use the “competence” definition given in the Law of Ukraine “On Higher Education” (2014): competence is a dynamic combination of knowledge, practical skills, the ways of thinking, professional ideological and social qualities, moral and ethical values, which determines the ability of a person to carry out the professional and further educational activities successfully and is the result of studying at the certain level of higher education. It is determined that the project competence is demonstrated in realizing the meaning and significance of the project activity, in the implementing special knowledge, skills and abilities, in the reasonable choice and optimizing the project decisions in the case of their multiple variability, in the ability to use the acquired knowledge and skills in a particular field of activity, and therefore, is determined by the project activity itself.

The analysis of the regulatory and legal base of higher education in Ukraine, the educational and professional curriculums for the bachelors' and masters' training, the educational programs for the preparing professional training of future teachers made it possible to isolate the structural components of their design competence, among which: motivational, cognitive, activity, reflexive. Each of them is considered in detail, their role, the content and significance are defined. The elements of each project competence structural components are written.

Keywords: project competence, a future teacher of professional studies, the components of project competence.

Постановка проблеми. Впровадження компетентнісного підходу в процесі підготовки майбутніх педагогів професійного навчання дозволяє не лише застосовувати вихідні знання та вміння, але й формує здатність до практичної діяльності в конкретних професійних ситуаціях, творчого вирішення професійних проблем, дозволяє легко орієнтуватися в професійному середовищі та володіти культурою праці, а також забезпечує високий рівень підготовки та адаптацію фахівців до реалізації творчих задумів у навчально-виробничому процесі.

Зокрема, важливими завданнями Стратегії державної кадрової політики на 2012 – 2020 рр. є розроблення: Концепції національної стандартної класифікації освіти на основі компетентнісного підходу; професійних стандартів для професійних галузей економіки; комплексу заходів щодо вдосконалення організації навчально-виробничої практики учнів, слухачів професійних навчальних закладів та ін. [9].

Світова практика свідчить про ефективність проектних технологій в освіті. Проектна робота є культурно-творчою формою діяльності, в процесі якої відбувається формування здатності

особистості до здійснення усвідомленого та відповідального вибору. Використання проектних технологій сприяє формуванню адаптивних навичок, вмінню орієнтуватися в різноманітних ситуаціях, працювати в різних колективах.

Проектна діяльність – це конструктивна і продуктивна діяльність особистості, спрямована на розв’язання життєво значущої проблеми, досягнення кінцевого результату в процесі цілепокладання, планування і розроблення проекту. Вона належить до унікальних способів людської практики, пов’язаної із передбаченням майбутнього, створенням його ідеального образу, здійсненням та оцінкою наслідків реалізації задумів. Проектування виступає як творча, інноваційна діяльність, оскільки завжди спрямована на створення об’єктивно і суб’єктивно нового продукту [3].

Для розкриття механізму використання проектних технологій у професійній діяльності майбутніх педагогів необхідно, перш за все, розібратися зі структурою проектної компетентності, визначити та описати її компоненти.

Аналіз наукових досліджень. В Україні значна кількість педагогів, як теоретиків, так і практиків, досліджують питання, пов’язані з використанням проектних технологій в сучасній педагогічній практиці взагалі та вищій професійній освіті зокрема, що знайшло відображення в дослідженнях А. Морозова, А. Петрова, В. Галузяк, В. Курок, В. Сидоренко, Г. Сорокових, Д. Чернілевського, Є. Полат, К. Свідло, М. Бухаркіної, М. Мойсєєвої, М. Сметанського, Н. Єршової, О. Жулинської, О. Коберника, П. Самородського, Т. Яковенко та ін.

Над з’ясуванням теоретичних основ компетентнісного підходу в освіті працюють вітчизняні та зарубіжні дослідники (А. Хуторської, В. Красевський, Дж. Равен (J. Raven), Е. Зеєр, З. Бакум, І. Зимня, Л. Паращенко, М. Головань, Н. Бібік, Н. Ничкало, О. Овчарук, О. Пометун, С. Холіфорд (S. Hollyford), С. Шишов). Утім формування проектної компетентності викладачів професійної освіти донині залишається одним з актуальних аспектів професійної підготовки, про що свідчить низка дисертаційних робіт (дослідження А. Терещука, А. Вдовиченко, В. Бербець, Л. Хоменко, О. Зосименко, О. Скоробагатої, С. Яшука, Т. Бабенко) [1].

Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що, незважаючи на різнобічність охоплення багатьох питань, які стосуються організації проектної діяльності, і безперечною теоретичну і практичну значущість, обговорювана

проблема залишається відкритою для теоретичного осмислення та експериментального вивчення.

Мета даної статті. Висвітлити компоненти проектної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в умовах професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Педагогічний потенціал проектної діяльності розкривається через: сприяння соціальному розвитку учнів; розвиток управлінських умінь у суб’єктів навчального процесу (робота в групі, планування, розподіл обов’язків тощо); формування соціальних навичок кооперування, спільного прийняття рішень, розуміння та оцінювання того, як індивідуальні внески можуть скласти успішне ціле; серію продуктивної діяльності, де все спрямоване на досягнення кінцевого результату – продукту: студенти можуть реально відчувати радість успіху; розвивати незалежність у прийнятті власних рішень, розвивати почуття впевненості у власних можливостях; позитивно впливати на емоційний стан [2, 42].

Сьогодні визначило компетентнісний підхід одним із пріоритетних напрямків оновлення та модернізації освіти в цілому і навчальних технологій зокрема [4]. Компетентнісно-орієнтована освіта спрямована на те, щоб відповідати особистим, соціальним, професійним та культурним потребам сучасного суспільства. За такого спрямування відбувається перехід від традиційного підходу, в центрі якого знаходиться викладання, до освіти, орієнтованої на навчання, де центром навчального процесу є студенти. Компетентнісний підхід у вищій освіті – це така організація навчального процесу, яка зосереджується на тому, що студенти в результаті навчання виконують чи вміють робити, а не на тому, чого вони мають навчатися. Навчання на основі компетентнісного підходу формує у студентів якість для реалізації професійної діяльності, які необхідні для ринку праці, а критерії та параметри оцінки результатів освіти уніфікуються і виражаються у термінах і результатах, які можуть бути інтерпретовані і враховані у будь-якому освітньому закладі будь-якої країни [7].

Проектна компетентність виявляється в усвідомленні сенсу й значущості проектної діяльності, у володінні спеціальними знаннями, умінями й навичками, в обґрунтованому виборі й оптимізації проектних рішень у разі їхньої багатоваріантності, у здатності використовувати набуті знання й уміння в конкретній сфері діяльності, а отже, зумовлюється самою проектною діяльністю [6].

СТРУКТУРА ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

За основу визначення поняття “компетентність” беремо дефініцію, подану в Законі України “Про вищу освіту” (2014): компетентність – це динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних світоглядних і громадських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особистості успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [5].

Аналіз нормативно-правової бази вищої освіти України, освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів та магістрів, робочих програм із підготовки майбутніх педагогів професійного навчання уможливив виокремлення структурних компонентів їх проектної компетентності.

Більшість дослідників згодні з твердженням, що компетентність включає у себе наявність комплексу знань, умінь, навичок; постійне оновлення знань; професійне та особистісне самовдосконалення; поглиблене знання певних проблем; уміння впроваджувати набуті знання в практику; відповідність певним стандартам; креативний підхід до розв’язання професійних, життєвих та особистих проблем.

Проектну компетентність, як і інші складові професійної компетентності, майбутній педагог професійного навчання має придбати за час навчання у виші. Проектна компетентність включає в себе наступні компоненти: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний.

Розглянемо докладніше кожен виділений компонент. Мотиваційний – полягає у формуванні у студентів позитивного ставлення до проектної діяльності. Формування мотиваційного компонента повинно створювати у навчанні особливий емоційний мікроклімат, який стимулює інтелектуальні почуття студентів: зацікавленість, захоплення, інтерес, задоволення від усвідомлення переборення труднощів, які виникають під час проектування. Для розвитку пізнавальної самостійності не менш важливо підтримувати почуття незадоволення досягнутим, яке теж є значним стимулом інтелектуальної активності. Спільна взаємодія дозволяє актуалізувати мету проектної діяльності, спрогнозувати спільний спосіб досягнення власних цілей. Доцільність розвитку проектної компетентності допомагає розкритися педагогу, як творчої особистості.

Мотиваційний компонент включає мотивацію до проектної діяльності, проектне переживання, бачення світу, пізнавальні потреби, прагнення до

успіху, наполегливість, упевненість, дослідницька ініціативність, інноваційність, орієнтація на творчість. Ці складники визначають механізми самореалізації особистості в ситуаціях проектної діяльності, що спеціально організуються.

Когнітивний компонент розвитку проектної компетентності передбачає наявність знань у студентів про проектну діяльність, вміння переробки інформації, порівняння, узагальнення, вирішення проблемних ситуацій, які виникають під час розроблення проекту. Студенти не тільки знайомляться з поняттями: проект, метод проектів, але і оволодівають технологією організації проектної діяльності. Знання повинні відрізнятися усвідомленістю і міцністю, оперативністю і гнучкістю “це і є ознаки їх якості, оскільки формуються і проявляються в процесі діяльності.

Отже, когнітивний компонент визначається через систему знань про проектну діяльність, а саме: розуміння важливості проектування у професійній діяльності, знання про способи перетворювальної діяльності, технологічні процеси і операції, уявлення про проектну діяльність, знання її структури, змісту та етапів виконання, знання вимог до процесу проектування і його кінцевого результату, знання методик і технік виконання діяльності, засобів форм і методів вирішення проектних завдань; інтелектуальна активність, самостійність мислення, вміння обирати помірковані способи розв’язання завдань, усвідомлені рішення на основі критично осмисленої інформації, усвідомлення змісту і значення проектування у навчальній діяльності; здатність генерувати нові ідеї та рішення, володіння прийомами навчально-пізнавальних проблем, дій у нестандартних ситуаціях [8].

Діяльнісний компонент представлений накопиченням вмінь та навичок оперувати набутими знаннями в майбутній професійній діяльності. Цей компонент передбачає наявність у майбутніх педагогів професійного навчання умінь здійснювати проектну діяльність. Учням необхідно засвоїти досвід застосування методу проекту на практиці. І тільки тоді у них з’являються навички та вміння. Педагог професійного навчання, освоюючи новий спосіб діяльності – проектну діяльність, розвиває свої вміння і навички з різним ступенем досконалості. Усвідомлена діяльність педагога визначає вибір способів діяльності. Всі новоутворення, що виникають в ході розвитку проектної компетентності, стають надбанням особистісного досвіду учасників освітнього процесу.

СТРУКТУРА ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Даний компонент необхідно представити наступними складниками: переліком вимог до фахівців, вивченням запиту на отримання відповідної підготовки з застосуванням методу проектів. Всі вони взаємопов'язані, взаємообумовлені і в реальному освітньому процесі нероздільні.

Отже, діяльнісний компонент пов'язаний безпосередньо з процесом проектування і визначає можливість демонстрації та використання здобутих інтелектуальних і практичних навичок, особистісних якостей у ситуаціях навчальної діяльності: інформаційно-аналітичних, комунікативних, методичних, інструментальних, прогностичних, презентаційних, досвіду творчої проектної діяльності.

Рефлексивний компонент передбачає об'єктивну самооцінку здатності до самоаналізу, самокритики, готовність до подолання труднощів, виявлення й усунення помилок, аналіз факторів успішної діяльності, володіння засобами самокорекції. Педагогу має бути властива розвинена рефлексія, зокрема деякі рефлексивні дії: постановка питання самому собі; утвердження впевненості у правильності своїх уявлень про проектну діяльність, аналіз результатів використання методу проектів на практиці.

Рефлексивний компонент відображає готовність і здатність особистості до самовдосконалення і саморозвитку, а саме: готовності і здатності навчатися самостійно, вирішувати проблемні ситуації, досліджувати докільця для виявлення обмежень, потенціалу і ресурсів, здатність контролювати і оцінювати власну поведінку і психічну активність у проектуванні.

Із вище сказаного можемо виділити наступні елементи кожного із компонентів проектної компетентності.

Мотиваційний компонент включає:

- потреба в якісній організації освітнього процесу з використанням проектів; – потреба у створенні проектних продуктів;
- інтерес до проектної діяльності;
- прагнення до творчої обробки інформації;
- прагнення до самостійної діяльності;
- створення проектних моделей з використанням комп'ютерних технологій.

Когнітивний компонент включає:

- теоретичні знання про основні поняття: проект, метод проектів, проектна діяльність;
- знання інформаційно-комунікаційних технологій, можливостей їх використання під час проектної діяльності;
- знання, що відображають систему сучасної проектної діяльності;

- знання про етапи виконання проекту;
- знання про види і структуру проектів;
- знання основних вимог до змісту підготовки реалізації проекту;
- здатність проявляти креативність, гнучкість, критичність, системність.

Діяльнісний компонент включає:

- уміння сформулювати проблему, вирішення якої протребує створення проекту;
- уміння сформулювати завдання проектної роботи;
- уміння сформулювати ряд ідей, які необхідні для вирішення проектного завдання;
- уміння визначити основні параметри проекту та граничні вимоги, які ставляться до майбутнього виробу, що проектується;
- уміння виконувати конструкторський етап проектної діяльності (складання ескізу, вибір матеріалів, вибір інструментів і обладнання, вибір технології обробки деталей виробу, їх з'єднання; організація робочого місця та ін.);
- уміння виконувати технологічний етап проектної діяльності (виконання технологічних операцій, дотримання технологічної та трудової дисципліни та ін.);
- уміння виконувати заключний етап проектної діяльності (корегування виконаного виробу, випробування проекту, оформлення проекту).
- уміння приймати нестандартні, креативні рішення в проблемних ситуаціях; – уміння орієнтуватися в інформаційному середовищі;
- уміння діяти за самостійно;
- уміння презентувати результати проектних досліджень;
- здатність організовувати освітній процес зі спецдисциплін з використанням проектної діяльності;

Рефлексивний компонент включає:

- самоаналіз і самооцінка проектної діяльності (самоаналіз вартості отриманого виробу, самооцінка досягнутих результатів);
- уміння визначити переваги і недоліки проектного виробу і власної проектної діяльності;
- здатність до рефлексії в опануванні та використанні методу проектів;
- уміння регулювати свою проектну діяльність і ставлення до неї;
- наявність власної позиції щодо застосування методу проектів у професійній діяльності для розв'язання різноманітних задач;
- прагнення до самоактуалізації, саморозвитку; прагнення до професійного самовдосконалення на основі проектної діяльності.

Сукупність компонентів проектної

СТРУКТУРА ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

компетентності майбутніх педагогів професійного навчання дає можливість розробляти і реалізовувати проекти, а саме:

- виявляти і аналізувати проблеми, сприяти зацікавленості учасників;
- формувати систему цілей, термінів, бюджет проектів;
- здійснювати інтеграцію і планування проектної діяльності;
- прогнозувати очікувані результати всіх учасників проекту;
- управляти якістю, ризиками проекту;
- ввести проект в діяльнісне поле групи студентів;
- вибудовувати взаємини з учасниками проекту в процесі проектної діяльності;
- співвідносити частку нового і відомого в проекті;
- організувати презентацію отриманих продуктів і результатів проектної діяльності учасників проекту.

Таким чином, проведене нами дослідження сприяло виокремленню структурних компонентів проектної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

Для придбання проектної компетентності та її розвитку необхідні відповідні здібності, бажання і характер, готовність постійно вчитися і вдосконалювати свою майстерність.

Перспектива подальшого пошуку в напрямку дослідження проектної технології в контексті компетентнісної освіти полягає в розробленні методики її застосування для підвищення рівня сформованості проектної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гонтаренко І. С. *Формування проектної компетентності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін засобами інтернет-ресурсів: автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Гонтаренко Ірина Сергіївна. – Глухів, 2016. – 26 с.*
2. Дереклеева Н. И. *Научно-исследовательская работа в школе / Н. И. Дереклеева. – М.: Вербум. – М., 2001. – 48 с.*
3. *Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремінь. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.*
4. Зеер Э. Ф. *Модернизация профессионального образования: компетентностный подход: учебное пособие / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Э. Э. Сьманюк. – М.: Московский психологосоциальный институт, 2005. – 216 с.*
5. *Закон України “Про вищу освіту”: офіц. Вид.: офіц. текст, прийнятий Верховною Радою України 1 липня 2014 р. – К.: Ін Юре, 2014. – 164 с.*
6. Ковальчук В. І. *Результати дослідження щодо розвитку проектної компетентності учнів*

загальноосвітнього навчального закладу засобами інтерактивного навчання / В. І. Ковальчук // Pedagogy and Psychology. – 2015. – С. 29–34. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9705>.

7. *Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід / уклад. Л. Л. Антонюк, Н. В. Василькова, Д. О. Льницький, І. В. Кулага, В. Є. Турчанінова. – К.: КНЕУ, 2016. – 62 с.*

8. *Петрович О. Б. Формування готовності майбутніх учителів-словесників до організації позакласної роботи з обдарованими учнями: дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 / Петрович Ольга Борисівна. – Вінниця, 2015. – 215 с.*

9. *Про Стратегію державної кадрової політики на 2012–2020 роки / Указ Президента України від 1 лютого 2012 року № 45/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>.*

REFERENCES

1. Hontarenko, I. S. (2016). Formuvannya proektnoyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv humanitarnykh dysytsyplin zasobamy internet-resursiv [Forming the design competence of intending teachers of humanitarian disciplines by means of Internet resources]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Hlukhiv, 26 p. [in Ukrainian].
2. Derekeyeva, N.I. (2001). *Nauchno-issledovatel'skaya rabota v shkole* [Scientific and research work in school]. Moscow: Verbum, 48 p. [in Russian].
3. Kremin, V.H. (Ed.). (2008). *Entsyklopediya osvity* [Encyclopedia of Education]. Kyiv: Yuricom Inter, 1040 p. [in Ukrainian].
4. Zeyer, E. F., Pavlova, A. M. & Symanyuk, E. E. (2005). *Modernizatsiya professionalnoho obrazovaniya: kompetentnostny podhod: uchebnoye posobiye* [Modernization of vocational education: a competent approach]: a manual. Moscow: Moscow Psycho-Social Institute, 216 p. [in Russian].
5. *Zakon Ukrainy “Pro Vyshchu Osvitu”* (2014). [The Law of Ukraine “On Higher Education”]. Official publication: official text adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine on July 1, 2014. Kyiv: In Yure, 164 p. [in Ukrainian].
6. Kovalchuk, V.I. (2015). *Rezultaty doslidzhennia shchodo rozvytku proektnoyi kompetentnosti uchniv zahalnoosvitniogo navchalnoho zakladu zasobamy interaktyvnoho navchannia* [The results of research on developing project competence of a comprehensive educational institution pupils by means of interactive learning]. *Pedagogy and Psychology*, pp. 29 – 34. [Electronic resource]. Access mode: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9705>. [in Ukrainian].
7. Antonyuk, L.L., Vasylova, N.V., Ilnytsky, D.O., Kulaha, I.V. & Turchaninova, V.Ye. (Eds.). (2016). *Kompetentnisny pidkhid u vyschii osviti: svitovy dosvid* [Competence approach in higher education: world experience]. Compilers: Kyiv: KNEU, 62 p. [in Ukrainian].
8. Petrovych, O. B. (2015). *Formuvannya hotovnosti*

ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНОЇ КАЗКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

maybutnikh uchyteliv-slovesnykiv do orhanizatsiyi nrozaklasnoyi roboty z obdarovanymy uchniyamy [Forming the readiness of intending teachers-linguists for the organization of extra-curricular work with gifted pupils]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Vinnytsya, 215 p. [in Ukrainian].

9. *Pro Stratehiyu derzhavnoyi kadrovoyi polityky na 2012–2020 roky* (2012). [About the Strategy of the State Personnel Policy for 2012-2020]. The Decree of the President of Ukraine dated February 1, 2012 No. 45/2012. [Electronic resource]. Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 29.12.2017

УДК [373.2.015.3:159.955]:398.21

Наталія Макаренко, магістрантка

Марія Журавльова, студентка

Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНОЇ КАЗКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розкрито поняття “пізнавальна активність”, охарактеризовано важливість розвитку пізнавальної активності дошкільників. Підкреслюється необхідність використання народних казок для розвитку пізнавальної активності дітей старшого дошкільного віку. Аналізуються роботи філософів, психологів та педагогів з даної проблеми. Визначені ситуації, які слід інтегрувати із використанням цього найбільш ефективного засобу для розвитку пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. Розглядаються педагогічні умови підвищення ефективності впливу народної казки на розвиток пізнавальної активності старших дошкільників.

Ключові слова: пізнавальна активність, пізнання, діяльність, народна казка, діти дошкільного віку.

Літ. 8.

Nataliya Makarenko, Master

Mariya Zhuravlova, Student

Melitopol Bohdan Khmelnytskyi State Pedagogical University

USING FOLK TALES TO DEVELOP COGNITIVE ACTIVITY OF CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE

The article describes the concept “cognitive activity”, and the importance of the development of cognitive activity of preschool children. The necessity of using folk tales for the development of cognitive activity of children of the senior preschool age is emphasized. The folk tale develops in the child of preschool age the components of cognitive activity such as: memory, thinking, attention, imagination, speech, perception and stimulates to training.

The article analyzes the works of philosophers, psychologists and educators on the problem of development of cognitive activity of children of preschool age. There are outlined situations that should be integrated with the use of this most effective means for the development of cognitive activity of preschool children. The pedagogical conditions for increasing the effectiveness of folk tales on the development of cognitive activity of older preschool children are considered.

Keywords: cognitive activity, cognition, an activity, a folk tale, the children of preschool age.

Постановка проблеми. Проблема розвитку пізнавальної активності дитини дошкільного віку, набуття досвіду пізнання на сьогодні є дуже актуальною і підтверджується низкою державних документів, розроблених в Україні (Закон “Про дошкільну освіту”, “Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті”, “Базовий компонент дошкільної освіти”). В цих документах визнається головна роль дошкільної освіти у розвитку особистості дитини в цілому та розкривається основна мета діяльності дошкільних навчальних закладів, що полягає у створенні умов для самореалізації та розвитку кожної

індивідуальності, створенні покоління, здатного навчатися впродовж усього життя.

Розвиток пізнавальної активності дошкільників є неодмінною передумовою формування розумових якостей особистості, її самостійності, ініціативності. На сьогодні для педагогів дошкільних навчальних закладів дуже важливим питанням є вибір ефективних засобів впливу на дитину. На нашу думку, таким дійовим і результативним, до того ж ще і перевіреном способом є казка. Використовуючи казку, дитину можна навчати, ознайомлювати з навколишнім світом, формувати допитливість. За допомогою казки активізуються пізнавальні потреби дитини